

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
TERÜLETI KÖZIGAZGATÁSÉRT ÉS VÁLASZTÁSOKÉRT FELELŐS
ÁLLAMTITKÁR

XXII-4/138- 9 (2013)

DR. POLNER EÖRS ÚR RÉSZÉRE

FŐIGAZGATÓ

CSONGRÁD MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Szeged

Rákóczi tér 1.

6741

Tárgy: A Csongrád Megyei Kormányhivatal állásfoglalás-kérése a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvénnyel kapcsolatban

Tisztelt Főigazgató Úr!

TFO
A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvénnyel (a továbbiakban: Gst.) kapcsolatos, VI-B-001/5836/2012. ügyiratszámú megkeresésével kapcsolatban – a Nemzetgazdasági Minisztérium államháztartásért felelős államtitkárának és adóügyekért felelős helyettes államtitkárának, valamint a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közjogi jogalkotásért felelős helyettes államtitkárának álláspontjára figyelemmel – az alábbiakról tájékoztatom.

A jogállamiság alkotmányos követelménye megköveteli a jogszabály hatálybalépési időpontjának olyan meghatározását, amely „lehetővé teszi a jogszabálynak az érintett személy által történő megismerését, az alkalmazásra való felkészülést, az új szabályokhoz való alkalmazkodást” [17/2004. (V. 25.) AB határozat]. Annak megállapítása és biztosítása, hogy egy adott jogszabály **alkalmazására való felkészüléshez milyen mértékű „kellő idő” szükséges**, „a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének a függvénye” [vö. 7/1992. (I. 30.) AB határozat]. A jogszabály hatálybalépésének meghatározására irányuló jogalkotói mérlegelésnek azokon az Alkotmánybíróság által kimunkált szempontokon [vö. 28/1992. (IV. 30. AB határozat)] kell alapulnia, amelyek a fizetési kötelezettségekre vonatkozó szabályozással is összefüggésben a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges „kellő idő” követelményét szolgálják. A „kellő idő” valamennyi szabályozási tárgykörre jellemző, azonos mértékű, előzetes, generális törvényi meghatározása álláspontom szerint nem lehetséges, az ugyanis mindig számos szemponttól, különösen a szabályozandó életviszonytól és a szabályozás tárgyától, annak bonyolultságától, az érintettek körétől, a jogszabály végrehajtására (vagy az önkéntes jogkövetésre) való felkészülést befolyásoló egyéb tényezőktől függ.

A jogalkotó egy szabályozási tárgykör tekintetében azonban a felkészülési idő legkisebb mértékét törvényileg meghatározta. A fizetési kötelezettséget megállapító, a fizetésre

kötelezettek körét bővítő, a fizetési kötelezettség terhét növelő, a kedvezményt, mentességet megszüntető vagy korlátozó jogszabály kihirdetése és hatálybalépése között ugyanis a Gst. 32. §-a szerint legalább 30 napnak el kell telnie. A Gst. ezen szabálya **nem tekinthető érvényességi kelléknek, és a jogszabály hatályosulására sincs kihatása, azaz a kihirdetett és hatálybalépett, e követelményt figyelmen kívül hagyó jogszabályt is – hatályvesztéséig – alkalmazni kell.** Továbbmenve, a Gst. hivatkozott rendelkezése még csak **alkotmányossági követelménynek sem tekinthető,** legalábbis abból a szempontból nem, hogy az nem speciálisan a fizetési kötelezettségekre, az állam kiadásaihoz való hozzájárulásra vonatkozó alaptörvényi szabályokból, hanem a jogállamiság és az ennek elemét képező jogbiztonság követelményéből, konkrétan a jogszabályok alkalmazására vonatkozó kellő felkészülési idő biztosításának követelményéből fakad. A törvényi szabály önmagában csupán egy orientáló jellegű szabály, amelynek betartása sem garancia a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alkotmányosságára és **be nem tartása sem feltétlenül eredményez alaptörvényellenességet.**

A harmincnapos határidő – bár azt az Alkotmánybíróság a 17/2004. (V. 25.) AB határozatában kifejtettek alapján a felkészüléshez szükséges idő elbírálásánál alapul veszi – ugyanis nem feltétlenül egyezik meg az alkotmányosan elfogadható, a jogbiztonság súlyos sérelmére nem vezető *vacatio legis* (a jogszabály kihirdetése és hatálybalépése közötti idő) időtartamával, mivel esetenként az is rövidnek bizonyulhat. Ugyanakkor pl. a Nemzeti Kulturális Alapról szóló 1993. évi XXIII. törvény módosításáról szóló 1996. évi XXIX. törvénynek a harmincnapos határidőnél rövidebb *vacatio legis*-szel való hatályba léptetése esetén sem állapított meg alkotmányellenességet az Alkotmánybíróság. A 991/B/1996. AB határozat ugyanis kifejezetten kiemeli, hogy bár a fizetési kötelezettséget megállapító jogszabály nem biztosította a törvényben meghatározott határidőt, a szabályozásból „nem következett olyan kötelezettség, amelyet az érintetteknek már a hatálybalépés napján teljesítenie kellett” volna, ezért „a szabályozás nem veszélyeztette a jogbiztonságot, olyan súlyos és kirívó mértékben, amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe ütköző alkotmányellenesség megállapítását megalapozná”.

A fentiek alapján megállapítható, hogy alkotmányellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetve hiánya esetén áll fenn [7/1992. (I. 30.) AB határozat]. **Más a helyzet azonban a harmincnapos *vacatio legis*-nél rövidebb időtartammal hatályba léptetett és ezáltal a Gst. 32. §-ába ütköző önkormányzati rendelet esetében. Az önkormányzati rendelet megsemmisítésére ugyanis annak más jogszabályba ütközése esetén is sor kerül, amely kollízió nem feltétlenül áll összefüggésben a norma tartalmi alkotmányosságával.** Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján a bíróság – a fővárosi és megyei kormányhivatal (a továbbiakban: kormányhivatal) vagy az alapvető jogok biztosa indítványára – megsemmisíti a más jogszabályba ütköző önkormányzati rendeletet vagy annak ilyen rendelkezését. Az önkormányzati rendeletben meghatározott fizetési kötelezettséggel összefüggésben **nem biztosított, Gst.-ben előírt mértékű felkészülési idő tehát – annak tartalmi alkotmányosságára tekintet nélkül – az önkormányzati rendeleti rendelkezés megsemmisítését vonhatja maga után.**

Az Alaptörvény 32. cikk (4) bekezdése alapján, ha a kormányhivatal az önkormányzati rendeletet vagy annak valamely rendelkezését jogszabálysértőnek találja, kezdeményezheti a bíróságnál az önkormányzati rendelet felülvizsgálatát. Emellett a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 136. § (2) bekezdése is kimondja, hogy a kormányhivatal a helyi önkormányzat tájékoztatásának kézhezvételétől vagy a tájékoztatás adására nyitva álló határidő eredménytelen elteltétől számított tizenöt napon belül kezdeményezheti a Kúriánál az önkormányzati rendelet jogszabállyal való összhangjának felülvizsgálatát. Ennek értelmében, ha az önkormányzati rendelet elfogadása nem a törvény keretei között történt, azaz pl. sérti a Gst. hivatkozott rendelkezését, a kormányhivatal annak bírósági felülvizsgálatát kezdeményezheti.

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 178. § 2. pontja alapján az adóév megegyezik a naptári évvel. A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Hatv.) 1. és 5. §-a szerint a helyi önkormányzat rendeletével vagyoni típusú adót, kommunális adót és helyi iparüzési adót vezethet be. A Hatv. azt nem írja elő, hogy adót bevezetni kizárólag az adóév kezdetével megegyező hatállyal lehet, azt azonban a 6. § a) pontja tiltja, hogy az adók évközben, az adott naptári évre vonatkozóan az adóalanyok terhét súlyosbító irányban módosuljanak. E rendelkezésekre tekintettel a Nemzetgazdasági Minisztérium államháztartásért felelős államtitkárának álláspontja szerint a helyi adórendelet abban az esetben tesz eleget az érvényesség törvényi feltételeinek, ha az önkormányzat a támpontként szolgáló költségvetési törvénynek az Országgyűlés általi tárgyalása alatt már ismerhető irányai alapján megfelelő időben megalkotja és megismerhetővé teszi a harmincnapos intervallumot figyelembe véve hatályba lépő rendeletet. A rendelet – amennyiben az alapot adó törvénytervezet és az elfogadott költségvetési törvény rendelkezései közötti eltérés ezt indokolja – módosítható az adóévben, természetesen a Hatv. 6. § a) pontjában foglaltak betartásával.

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásulvételét, remélem, a jövőben is bizalommal fordul hozzánk kérdéseivel, észrevételeivel.

Budapest, 2013. március „17”

Tisztelettel

dr. Szabó Erika
államtitkár

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium